

Landbrugsstyrelsen
Att.: euogerhverv@lbst.dk
j.nr. 20-23314-000042

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Landbrug & Fødevarers høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder og tilhørende vejledning

Hermed følger Landbrug & Fødevarers bemærkninger til bekendtgørelsen og den tilhørende vejledning.

Høringssvaret består af to dele:

- En overordnet første del, hvor vi kommenterer på bekendtgørelsens muligheder og begrænsninger i forhold til at få etableret så mange minivådområder som muligt - og forudsat i vandområdeplanernes indsatsprogrammer.
- En faglig og mere specifik anden del, hvor uddybende bemærkninger til bekendtgørelsens enkelte afsnit og paragraffer findes.

Kollektive virkemidler, herunder minivådområder, er helt centrale elementer i en omkostningseffektiv indsats for at sikre varige reduktioner af udledningerne af næringsstoffer til vandmiljøet, som samtidig gør det muligt at opretholde en stor og konkurrencedygtig landbrugsproduktion.

Rammerne for udrulningen af den kollektive indsats er af overordentlig stor betydning for landmændene. Incitamenterne for at være i ordningerne med skal være så store så mulige og barrierer af enhver slags skal fjernes eller mindskes. Derfor er det afgørende, at eksempelvis denne bekendtgørelse med tilhørende vejledning gør det både muligt og attraktivt at etablere minivådområder i stort omfang.

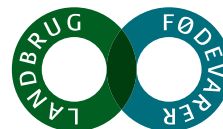
Overordnede bemærkninger

Der er i høringsmaterialet forslag til både positive og negative ændringer af ordningen i 2021, ligesom en række forhold er uændrede, til trods for, at de også bør revideres.

Det er positivt, at der er sket en opdatering af datoerne for ansøgningsrunden i 2021, herunder at ansøgningsfristen er rykket, så oplandskonsulenterne nu har bedre tid til at nå at få færdiggjort ansøgningerne.

Det er ligeledes positivt, at kravene til udformning af bassinerne er justeret, så de fremadrettet er opgjort som forudsætninger i stedet for kriterier. Det forventer vi alt andet lige vil gøre det nemmere at lave en forholdsmeæssig sanktionering i stedet for tab af hele tilskuddet, hvis der er mindre fejl i udformningen.

Desværre er der en række ændringer, som i uændret form vil få negativ indflydelse på etableringen af minivådområder. Særligt alvorligt er bekendtgørelsens formulering om at der ikke kan gives

tilskud til et minivådområde, hvis det er beliggende i vandløbsoplandet til et vådområde. Det kan, såfremt ordlyden fastholdes, betyde, at meget store arealer i praksis vil udgå som mulige steder at placere minivådområder. Typisk vil vådområdet ikke eller kun i mindre omfang reducere N fra selve vandløbet, der gennemstrømmer vådområdet. Derfor vil det være gavnligt og effektivt også at få reduceret N fra områderne længere opstrøms i oplandet, fx ved at etablere minivådområder eller andre kollektive virkemidler.

Det ødelæggende krav giver ingen faglig mening. Det skal derfor præciseres, at kravet kun omhandler beliggenhed i den del af oplandet, der afvander *direkte* til vådområdet; her kan der godt være tale om reel dobbeltindsats. Fastholdes den meget stramme, eksisterende ordlyd må konsekvensen logisk set også være, at der ikke kan stilles krav om målrettede efterafgrøder eller lignende i vandløbsoplandet til vådområder.

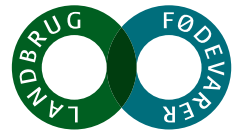
For så vidt angår kravet om koordinering med kommunerne skal det præciseres, at det i givet fald kun gælder ift. igangværende projekter – ikke andre områder, hvor der måske en gang i fremtiden kunne overvejes et projekt. Reglerne må ikke muliggøre forskellig fortolkning rundt omkring i kommunerne. Endvidere skal der være et tidskrav på tilbagemelding fra kommunen efter henvendelse fra oplandskonsulenten, fx to uger. Derved undgås det, at projekter strandede alene grundet manglende sagsbehandling i kommunen.

Det er endvidere uacceptabelt, at endnu en varslet lempelse – ophævelsen af kravet om mindst 80 % omdriftsareal i minivådområdets opland - trækkes tilbage grundet it-mæssige udfordringer i styrelsen. Vi foreslår, hvis det ikke lykkes at finde en teknisk løsning i tide, at kravet til omdriftsareal sænkes til 70 %, gældende indtil der kommer styr på teknikken. Alternativt kan der indføres et krav om, at oplandskonsulenten validerer N-effekten, hvis omdriftsarealet er under 80 %; oplandskonsulenterne er i besiddelse af analyseværktøjer, der kan beregne N-effekten for et givent område.

Det er ligeledes beklageligt, at etablering af matriceanlæg ikke bliver en mulighed i 2021. Der er brug for flere og ikke færre virkemidler. Men når det er sagt, skal der naturligvis være tilstrækkelig faglig dækning for de valgte virkemidler, og på baggrund af de kendte udfordringer synes det passende med en time out i 2021, indtil de forskellige udeståender er afklaret. Det er dog en forudsætning, at arbejdet med at få undersøgt og løst tingene skal prioriteres højt.

L&F ser et stort behov for, at der er så mange virkemidler som muligt at vælge imellem, både kollektive virkemidler og individuelle valgmuligheder for landmanden. Det midlertidige tab af filtermatricer som valgmulighed gør det endnu mere presserende at der bringes flere løsninger i spil. Nogle er allerede afprøvet og klar – herunder små vådområder og Intelligente Bufferzoner – og derudover skal der ske en klar og fokuseret satsning på at få udviklet, afprøvet og godkendt nye løsninger.

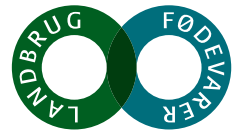
Bestemmelsen om, at der ikke kan søges tilskud til etablering af et minivådområde, når der er givet tilskud til forundersøgelse af vådområde bør åbnes op, så der tages højde for resultatet af forundersøgelsen. Hvis kommunen vælger at opgive at gå videre fra forundersøgelsesfasen eller justerer projektområdet, skal det være muligt for kommunen at "låse" arealer op til andre tiltag.

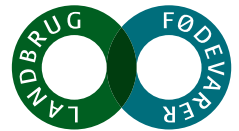
Specifikke bemærkninger fra SEGES

Kommentarer til vejledning

Placering	Tekst	Bemærkning
Side 9. Pkt 1.5	Drænoplandet skal placeres så gennemsnitseffekten af minivådområdet er minimum 300 kg N pr. ha åbent minivådområde.	Kravet til effekt bør nedsættes, så der er bedre overensstemmelse imellem områder, hvor der kan opnås tilskud til målrettede efterafgrøder og hvor der kan opnås tilskud til minivådområder. For at imødekomme dette foreslås det, at nedsætte kravet til 200 kg N.
Side 9. Pkt 1.5	Mindst 80 procent af drænoplandet skal have været registreret som omdriftsareal i Fællesskemaet 2020	Kravet til omdriftsprocent bør nedsættes til fx 70 %. I et normalt landbrugslandskab udgør markveje, småbiotoper mv. let over 20 %. Kravet umuliggør dermed en lang række gode projekter. Det bør i øvrigt præciseres, at vurderingen af, hvorvidt dette kriterie er opfyldt, er baseret på Landbrugsstyrelsens opgørelse i forbindelse med udarbejdelse af en ansøgning. Ansøger har ikke mulighed for at sikre eller kende den faktiske arealanvendelsen (omdrift) på nabobedrifter.
Side 9. Pkt 1.5	Etableres minivådområdet med pumpe skal drænoplandet minimum være 50 ha (kravet fremgår 2 gange af punktoversigten)	Det bør i stedet fremgå, at hvis der søges tilskud til pumpe, skal drænoplandet være på mindst 50 ha.
Side 9. Pkt 1.5	Der må ikke være givet andre projektilsagn på arealet, hvor du ønsker at anlægge dit minivådområde, herunder må der ikke være ansøgt om et vådområde- eller lavbundsprojekt (etablering og forundersøgelse) på arealet.	Dette bør ændres, således at kommuner kan frigive arealer, hvor der er gennemført en forundersøgelse, hvis projektet er opgivet eller gennemført med et reduceret projektareal. Kravet forhindrer mange minivådområder, som

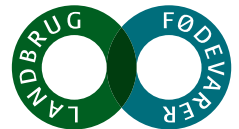
		efter kommunernes vurdering vil være hensigtsmæssige.
Side 17. 2.5	Det er ikke hensigtsmæssigt at placere et minivådområde i oplandet til et vådområde- eller lavbundsprojekt, der allerede er etableret eller hvor der pågår en forundersøgelse	Da der er etableret vådområder på næsten alle vandløbsstrækninger i oplande, der afvander til vandområder med indsatsbehov, vurderes det, at dette krav vil blokere for minivådområder i næste hele landet. Det bør ændres, så kravet alene vedrører det direkte opland til vådområder.
Side 17. 2.5	Det er derfor et krav, at du dokumenterer, der er sket den nødvendige kommunikation med din kommune eller lokale Naturstyrelse om dette.	Landbrugsstyrelsen bør tages stilling til, hvem der skal underskrive erklæringen, og lave en overordnet aftale med enten KL eller Naturstyrelsen om indholdet i denne opgave.
Side 21.	Ved delvis placering af minivådområdet på naboejendom laver oplandskonsulenten et udkast til tinglysningsaftale om projektet.	Dette er ikke en ydelse oplandskonsulenten udfører.
Side 25. 6.1.1	Minimum 80 procent af dit drænoiland er registreret som omdriftsareal i fællesskemaet 2020	Samme kommentar som tidligere beskrevet.
Side 25. 6.1.1	Effekten af dit åbne minivådområde skal være over 300 kg N per ha minivådområde.	Samme kommentar som tidligere beskrevet.
Side 30. 7.2	Anlægges dit minivådområde på potentielt egnet areal (lerindhold <12 %), skal der etableres en lermembran	Inkonsistent med bekendtgørelsens bilag 3.
Side 43	Der vil ikke være behov for at anlægge en lermembran i minivådområdets bund på de arealer, der er klassificeret som egnet til minivådområder.	Inkonsistent med bekendtgørelsens bilag 3.
Side 43	Hvis du anlægger dit minivådområde på et areal der er klassificeret som potentielt egnet, er det et krav at du etablerer en lermembran.	Inkonsistent med bekendtgørelsens bilag 3.
Side 53. 13.2.4	Du kan finde de påkrævede logoer og tekst samt skilteskabelon under den pågældende ordning i	Linket henviser til en ikke-eksisterende side

	Tilskudsguiden på LBST's hjemmeside ved at følge linket "Krav til information om tilskud" http://lbst.dk/tvaergaaende/eu-reformer/landbrugsreformen-2014-2020/landdistriktsprogrammet-2014-2020/krav-til-information-om-tilskud-skiltning/	
Side 63. 16.	...der ikke må være områder, der er groet til i vegetation.	Formuleringen forekommer uhensigtsmæssig med henblik på en kontrolsituation med iagttagelse af eksisterende minivådområders tilgroningsstatus. Minivådområder, der indgår i måleprogram til fastlæggelse af effekt, er under betydelig tilgroning. Kravet bør ændres, så det er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Kommentarer til Bekendtgørelse

§6. stk 3. 2)	Drænoplandet afgrænses så gennemsnitseffekten af minivådområdet er minimum 300 kg N pr. ha åbent minivådområde	Kravet til effekt bør nedsættes, så der er bedre overensstemmelse imellem områder, hvor der kan opnås tilskud til målrettede efterafgrøder og hvor der kan opnås tilskud til minivådområder. For at imødekomme dette foreslås det, at nedsætte kravet til 200 kg N.
§6. stk 3. 2)	Etableres minivådområdet med pumpe skal drænoplandet minimum være 50 ha.	Det bør i stedet fremgå, at hvis der søges tilskud til pumpe, skal drænoplandet være på mindst 50 ha.
§8 stk. 2	Tilsagn om tilskud kan ikke omfatte projektarealer, hvor der har været udført en forundersøgelse under et af landdistriktsprogrammerne til projekter om vådområder, lavbundsområder, naturlige vandstandsforhold, og ændret	Det bør beskrives, hvordan en procedure for opgivelse af reservation håndteres. Der bør være mulighed for at kommuner kan frigive arealer, hvor der er gennemført en forundersøgelse, hvis projektet er opgivet eller gennemført

	afvanding, medmindre reservationen opgives.	med et reduceret projektareal. Kravet forhindrer mange minivådområder, som efter kommunernes vurdering vil være hensigtsmæssige.
§8 stk 3.	Tilsagn om tilskud kan ikke gives, hvis minivådområdets drænoiland og projektareal er omfattet af oplandet til vådområder og lavbundsområder under en anden tilskudsordning fra Landbrugsstyrelsen eller anden offentlig myndighed, såfremt minivådområdet forventes at forringe effekten af vådområdeprojektet eller lavbundsprojektet.	Da der er etableret vådområder på næsten alle vandløbsstrækninger i oplande, der afvander til vandområder med indsatsbehov, vurderes det, at dette krav vil blokere for minivådområder i næste hele landet. Det bør ændres, så kravet alene vedrører det direkte opland til vådområder.
Kapitel 4. §10 8)	minimum 80 % af drænoilandet har været et omdriftsareal i et år forud for ansøgning om tilsagn om tilskud.	Kravet til omdriftsprocent bør nedsættes til fx 70 %. I et normalt landbrugslandskab udgør markveje, småbiotoper mv let over 20 %. Kravet umuliggør dermed en lang række gode projekter. Det bør i øvrigt præciseres, at vurderingen af, hvorvidt dette kriterie er opfyldt, er baseret på Landbrugsstyrelsens opgørelse i forbindelse med udarbejdelse af en ansøgning. Ansøger har ikke mulighed for at sikre eller kende den faktiske arealanvendelsen (omdrift) på nabobedrifter.
Bilag 3	Etableres minivådområdet med pumpe skal drænoilandet minimum være 50 ha.	Det bør i stedet fremgå, at hvis der søges tilskud til pumpe, skal drænoilandet være på mindst 50 ha.

Med venlig hilsen

Erik Jørgensen

Landbrugsstyrelsen
euogerhverv@lbst.dk

J.nr. 20-23314-000042

KLs høringssvar vedr. bekendtgørelse og vejledning om tilskud til minivådområder

Høring over bekendtgørelse og vejledning om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder

KL takker for høringen af denne bekendtgørelse og vejledning, som sætter rammen for Landbrugsstyrelsens ansøgningsrunde i 2021 til etablering af minivådområder. En ordning, som KL anser som en nødvendig del af den samlede kvælstof- og fosforindsats.

Det har ikke været muligt for KL at foretage en politisk behandling af høringssvaret inden for høringsfristen. Derfor tages der forbehold for den efterfølgende politiske behandling af høringssvaret.

Indledning

Danmark har et mål om og en EU-forpligtigelse i forhold til at sikre, at alle naturlige søer, vandløb, kystvande og grundvand i Danmark er i "god økologisk tilstand" seneste i 2027. Det er en ambitiøs målsætning, som kræver, at kvælstof- og fosforniveauet i det danske vandmiljø reduceres markant. Kommunerne har ansvaret for etablering af vådområder i ådalene, men den indsats kan ikke stå alene. Der er også brug for en målrettet indsats i forhold til mindre projekter på landbrugsarealet. Derfor anser KL minivådområde-indsatsen som en nødvendig del af den samlede indsats for at reducere kvælstof- og fosforniveauet i det danske vandmiljø.

Ansøgningsrunden for 2020 har vist, at der er behov for at forbedre samarbejdet mellem aktørerne, herunder særligt ansøgerne/oplandskonsulenterne og kommunerne, så ordningerne ikke kommer til at stå i vejen for hinanden. Derfor er KL også positiv i forhold til de ændringer, som Landbrugsstyrelsen har gennemført i den nye bekendtgørelse og vejledning for ansøgningsrunde i 2021. Det er tydeligt, at Landbrugsstyrelsen har prioriteret at tænke kommunerne bedre ind i processen, ligesom styrelsen har bestræbt sig på at udelukke minivådområder fra arealer, hvor store vådområder eller lavbundsprojekter er mere egnede virkemidler.

Det er således KL's opfattelse, at der er klare forbedringer i bekendtgørelsen, som vil imødegå en række af de udfordringer om koordinering,

Dato: 26. marts 2021

Sags ID: SAG-2021-01327
Dok. ID: 3064347

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

som der har været i 2020, og som har medført konflikter mellem interesser i nogle hovedvandoplande. Der udestår dog stadig en række faglige og samarbejds-mæssige udfordringer, som KL her vil gøre opmærksom på, og komme med løsningsforslag til, så minivådområdeordningen kan få den succes, som den er tiltænkt.

KL har en række generelle og specifikke bemærkninger, der angives nedenfor.

Generelle bemærkninger

KL er positiv over for, at der indføres et krav til ansøgeren om koordinering med kommunen, inden ansøgningen sendes til Landbrugsstyrelsen. Det er med til at understøtte en nødvendig og tillidsfuld dialog mellem kommunerne og landbruget i forhold til at sikre en stærk og koordineret kvælstof- og fosforindsats.

KL har vedlagt et forslag til et tjekskema, som kan udgøre dokumentationen for koordineringen mellem oplandskonsulenterne og kommunen, og som skal sendes til Landbrugsstyrelsen sammen med ansøgningen. KL ønsker, at skemaet skal indgå i Landbrugsstyrelsens sagsbehandling ift. at sikre, at placering af minivådområder ikke er i konflikt med eksisterende planer (VOP), planforhold, naturbeskyttelse eller miljømål i øvrigt. Skemaet er vedlagt som bilag 1.

Kommunerne planlægningsredskaber (VOP'erne) skal anerkendes
Kommunernes planer for store kvælstofvådområder og LDP lavbundsprojekter fremgår af de såkaldte vandoplandsplaner (VOP'er). VOP'erne sikrer koordinering på hovedvandoplandsniveau og er kommunernes arbejdsredskab til at indfri kommunernes forpligtigelser over for staten ift. at reducere kvælstof- og fosforbelastningen i vandmiljøet. Kommunerne har oplevet, at nogle minivådområde-projekter har spændt ben for, at kommunen senere kan gennemføre planlagte kosteffektive vådområdeprojekter.

KL ønsker, at de planlægningsværktøjer, som kommunerne har fået til at reducere kvælstof- og fosforbelastningen i vandmiljøet med "Grøn Vækst"-aftalen fra 2009 samt Fødevarer- og Landbrugspakken fra 2015, anerkendes i minivådområdeordningen. Konkret ønsker KL, at kommunerne får hjemmel til at give afslag til minivådområde-projekter, der potentielt kan spænde ben for at gennemføre større og mere effektfulde projekter, som fremgår af VOP'erne.

Potentialekortet bør kun anvendes som screeningsværktøj

Landbrugsstyrelsen har fået udbedret en række af de fejl, der var i potentialekortet i ansøgningsrunden for 2020. Det er tydeligt, at styrelsen har bestræbt sig på at udelukke arealer, hvor store vådområder eller lav-

Dato: 26. marts 2021

Sags ID: SAG-2021-01327
Dok. ID: 3064347

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 5

bundsprojekter er mere egnede virkemidler. KL mener dog ikke, at potentialekortet skal anvendes som et faktakort i behandlingen af ansøgningerne, hvilket Aarhus Universitet bakker op om¹.

Der er usikkerheder forbundet med kortudpegningerne, og det er ikke muligt entydigt at udelukke arealer, hvor store vådområder eller lavbundsprojekter er mere egnede virkemidler. Samtidig tager potentialekortet kun højde for placering af minivådområder i det direkte opland.

En række kommuner har ved egen stikprøvekontrol kunnet konstatere, at der også i 2021-kortet er konflikter mellem de på potentialekortet egnede/potentielt egnede arealer, og vådområder med igangværende tilsagn til forundersøgelse, realisering eller kommende vådområdeprojekter, som fremgår af VOP'erne.

KL mener ikke, at potentialekortet skal anvendes som et faktuel kort. KL ønsker, at kortet alene anvendes som screeningsværktøj ift. potentielle projekter, og at kommunernes vurdering af placering af minivådområder også bliver inddraget i vurderingen af ansøgningerne.

Nedenfor følger mere detaljerede bemærkninger til bekendtgørelsen og vejledningen.

I er meget velkomne til at vende tilbage til KL, hvis I har behov for uddybning, konkretisering eller dialog på baggrund af KL's høringsvar.

Med venlig hilsen

Maria Ramsgaard Hansen
Chefkonsulent, Center for Klima og Erhverv
KL

Dato: 26. marts 2021

Sags ID: SAG-2021-01327
Dok. ID: 3064347

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

---

¹ Børgesen et al, 15.01.2021: Levering på bestillingen "Nyt potentialekort til minivådområdeordningen"

Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsen

Krav til koordinering med kommunerne er kun anført i vejledningen, men ikke i bekendtgørelsen. KL ønsker, at koordinering bliver anført som et af punkterne under § 6 stk.3, som omhandler krav til ansøgningen.

Specifikke bemærkninger til vejledningen

Minivådområdeprojekter må ikke konflikte med projekter i VOP'en

Afsnit 2.3: det bør tilføjes, at minivådområdeansøgninger ikke må konflikte med projekter anført i VOP'en, herunder også skitseprojekter. Det bemærkes i øvrigt, at der generelt helt mangler koordinering med projekter søgt under Klima-lavbundsordningen, hvor landmænd og fonde mm. kan ansøge om tilsagn.

Supplement til afsnit 2.5 vedr. tjekskema

Afsnit 2.5 suppleres med følgende tekst: Blanketten/tjekskemaet skal sikre, at sagsbehandlerne kommer omkring alle fagligt relevante emner og skal danne baggrund for dialogen med kommunerne. Skemaet indsendes til Landbrugsstyrelsen som dokumentation for koordinering med kommunen. Skemaet skal sikre, at placering af minivådområder ikke kommer i konflikt med eksisterende planer (VOP), planforhold, naturbeskyttelse eller miljømål i øvrigt. Sammen med potentialekortet danner det baggrund for Landbrugsstyrelsen behandling af ansøgninger. (KL har vedlagt et forslag til et skema som bilag 1.

Områder med kulstofindhold >6% C bør udelukkes

Afsnit 2.6: Det er en klar forbedring af vejledningen for 2021, at der gøres opmærksom på, at der bør udvises forsigtighed ved anlæggelse af minivådområder på tørvejord, da der ifølge notater fra Aarhus Universitet² er store konstruktionsmæssige udfordringer ved etablering af minivådområder på jorde med >6% C grundet tørvens ustabilitet og det varierende grundvandsspejl. Hvis ikke designkriterierne overholdes, er der stor risiko for indtrængning af grundvand, som nedsætter opholdstiden og effektiviteten, samtidig med at der sker en udveksling af vand og stof med omgivelserne. KL ønsker derfor, at områder med kulstofindhold >6% C udelukkes til etablering af minivådområde. Samtidig ønsker KL, at det i vejledningen gøres mere klart, hvornår det er nødvendigt at etablere en lermembran, og at der er økonomi i ordningen til en sådan ekstraudgift i etableringsfasen.

Krav til oplandskonsulenten

---

² Børgesen et al, 23.01.2019: Anbefaling vedr. brug af potentialekort, leveret maj 2019, Børgesen et al, 25.03.2020: Anlæggelse af minivådområder på kulstofrig jord og Børgesen et al, 18.06.2020: Anlæggelse af minivådområder på kulstofrig jord – tillæg vedr. højbund.

Dato: 26. marts 2021

Sags ID: SAG-2021-01327
Dok. ID: 3064347

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 5

Afsnit 4.2: Oplandskonsulentens ydelser: Det bør fremgå tydeligt, at oplandskonsulenten skal koordinere med kommune og Naturstyrelsen, og at der skal indsendes dokumentation herfor ved ansøgning til Landbrugsstyrelsen

Afsnit 4.5: Oplandskonsulentens erklæring: Det bør fremgå, at dokumentation for koordinering er et krav, og at oplandskonsulenten skal indsende koordineringserklæring (bilag 1).

Lermembran

Afsnit 7.2: Er der behov for lermembran?: Det bør tydeliggøres, at det også gælder kulstofrige jorde.

Afsnit 12.4 Lermembran. Det er problematisk, at potentialekortet fremstilles som et faktakort med følgende formulering: "Der vil ikke være behov for lermembran i de egnede områder på kortet".

Dato: 26. marts 2021

Sags ID: SAG-2021-01327
Dok. ID: 3064347

E-mail: MRHA@kl.dk
Direkte: 3370 3868

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5

Høringssvar fra Limfjordssekretariatet

Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder j.nr. 20-23314-000042.

Generelt bemærkning til bekendtgørelse og vejledning

Ved gennemlæsning af udkast til hhv. bekendtgørelse og vejledning er omtalte potentialekorts "status" uklar - er der tale om et vejledende screeningsværktøj, som væsentligt element i den faglige sagsbehandling og godkendelsesproces, eller er det hensigten, at potentialekortet skal have status af et "faktakort", som *det* faglige grundlag?

Det bemærkes også, at betingelserne for en samlet velovervejet koordineret kvælstofindsats stadig nedprioriteres til fordel for hurtigere og "nemmere" at kunne placere minivådområder. Hvis indsatsen ikke skal domineres af "først til mølle" og signalværdi, såvel som mangel på fremsynethed, bør en koordineret indsats, ulig det, der er foregået hidtil, prioriteres. Det bør være et krav, at placeringen af minivådområder koordineres med kommunen og VOS, og dette skal ikke kun fremgå af vejledning, men også af bekendtgørelsen. Ligeledes bør der fokus på at undgå etablering af minivådområder på arealer med mere 6 pct. tørv. Dette bør ikke udelukkende være styret af en diskussion mellem Kommune og landbrug. Ingen har råd til forkert forvaltning af klimaindsatsen, det være sig landbrug, Stat eller Kommune.

Limfjordssekretariatet opfordrer til, at Landbrugsstyrelsen sikrer, at potentialekortet kun anvendes som screeningsværktøj for potentielle projekter med efterfølgende dialog med kommunerne om placering af minivådområder, og at dette fremgår tydeligt i alle afsnit i bekendtgørelse og vejledning.

Potentialekortet genberegnes ikke med udgangspunkt i etablering af vådområder eller andre kvælstoffjernende projekter, der kan have betydning for effektiviteten af et minivådområde i oplandet. Der tages kun forbehold for placering af minivådområder i det direkte opland. Der kan således placeres 2-3 vådområder eller lavbundsprojekter nedstrøms, som sammenlagt gør, at minivådområder i oplandet ikke længere vil være omkostningseffektivt, hvorfor denne indsats bør flyttes eller konverteres.

Derfor bør potentialekortet ikke bruges som et faktuel kort, og dialog med kommunen bør være et krav. Det er væsentligt at man ikke kun forholder sig til projekter som er søgt. De statslige såvel som landbrugsmæssige og naturmæssige (L&F og DN) målsætninger om udtagning af lavbundsjord gør, at kommunerne i den kommende tid mobiliserer mange af de større tørvearealer i regi af en ordning til gavn for klimaet. Alle med den præmis at de ændrer betingelserne for, hvordan man bør se på det samlede opland.

Limfjordssekretariatet finder indførsel af krav til dokumenteret koordinering med kommunerne yderst relevant og bifalder derfor denne ændring, og vil samtidig opfordre til, at der bliver stillet krav til ansøger om stillingtagen og udfyldelse af fagligt fyldestgørende tjekskema. Kravet om dokumenteret koordinering med kommunerne fører til spørgsmålet om kommunernes hjemmel til evt. afslag på et ansøgt minivådområde. En præcisering af hjemmel i bekendtgørelsen vil være ønskeligt.

Specifikke bemærkninger til bekendtgørelsen:

- Krav til koordinering er kun anført i vejledningen, men ikke i bekendtgørelsen. Under § 6 stk.3, som omhandler krav til ansøgningen, bør koordinering stå anført som et af punkterne. Koordinering bør ske med det organ, som er tiltænkt at skulle koordinere indsatserne i Hovedvandoplandene, hhv. aktuel kommune og Vandoplandsstyregruppe.

Specifikke bemærkninger til vejledningen:

- Afsnit 2.3: det bør tilføjes at minivådområdeansøgninger ikke må konflikte med projekter anført i VOP'en, herunder også skitseprojekter. Det bemærkes i øvrigt at der generelt helt mangler koordinering med projekter søgt under Lavbundsordningen såvel som Klima-lavbundsordningen, hvor landmænd og fonde mm. kan ansøge om tilsagn.
- Afsnit 2.5: Rettes til: Koordinering med den lokale Vandoplandsstyregruppe. Kommunernes Landsforening ønsker at der anvendes et tjekskema, som skal sikre at sagsbehandlere kommer omkring alle fagligt relevante emner. Skemaet indsendes til Landbrugsstyrelsen af oplandskonsulent eller landmand, som dokumentation for koordinering med kommunen, som hjælp til Landbrugsstyrelsen til at sikre fagligt redelig placering af minivådområder uden konflikt med eksisterende planer (VOP), planforhold, naturbeskyttelse eller miljømål i øvrigt. Skemaet er vedlagt som bilag 1.
- Afsnit 2.6: Det er en klar forbedring af vejledningen for 2021, at der gøres opmærksom på, at der bør udvises forsigtighed ved anlæggelse af minivådområder på tørvejord, da der ifølge notater fra Aarhus Universitet¹ er store konstruktionsmæssige udfordringer ved etablering af minivådområder på jorde med >6% C grundet tørvens ustabilitet og det varierende grundvandsspejl. Hvis ikke designkriterierne overholdes, er der stor risiko for indtrængning af grundvand, som nedsætter opholdstiden og effektiviteten, samtidig med at der sker en udveksling af vand og stof med omgivelserne. Anbefalingen er derfor at områder med kulstofindhold >6% C udelukkes til etablering af minivådområde. KL er bekymret for, om vejledningen gør tilstrækkeligt opmærksom på, hvornår det er nødvendigt at etablere en lermembran og om der er økonomi i ordningen til en ekstraudgift i etableringsfasen.

Citat AU: "Potentialekortet 2020 er udviklet til at anvendes som et GIS-baseret screeningsværktøj, og usikkerheden på kortlægningen er bestemt af usikkerheden på de forskellige inputdata (korttemaer). I den forbindelse bør det understreges, at kendskab til lokale forhold i forbindelse med en detailundersøgelse generelt bør prioriteres over potentialekortet"².

Det bemærkes også, at der rutinemæssigt udtages jordprøver og beregnes fosforbalance ved vådlægning af kulstofrige jorder i vådområde- og lavbundsprojekter under LDP-ordninger og Miljøstyrelsens ordninger, mens der kan vådlægges kulstofrige jorder omkring minivådområder på op til 3 ha uden et tydeligt krav om membran for at minimere risikoen for næringsstofudvaskning.

¹ Børgesen et al, 23.01.2019: Anbefaling vedr. brug af potentialekort, leveret maj 2019, Børgesen et al, 25.03.2020: Anlæggelse af minivådområder på kulstofrig jord og Børgesen et al, 18.06.2020: Anlæggelse af minivådområder på kulstofrig jord – tillæg vedr. højbund.

² Børgesen et al, 15.01.2021: Levering på bestillingen "Nyt potentialekort til minivådområdeordningen"

- Afsnit 4.2: Oplandskonsulentens ydelser: Det bør også her tydeligt fremgå at oplandskonsulenten skal koordinere med kommune og Naturstyrelsen og at der skal indsendes dokumentation herfor ved ansøgning til Landbrugsstyrelsen
- Afsnit 4.5: Oplandskonsulentens erklæring: Det bør fremgå at dokumentation for koordinering er et krav og at oplandskonsulenten skal indsende koordineringserklæring (bilag 1).
- Afsnit 7.2: Er der behov for lermembran: Det bør tydeliggøres at det også gælder kulstofrige jorde
- Afsnit 12.4 Lermembran. Det er igen problematisk at potentialekortet fremstilles som et faktakort med følgende formulering: "Der vil ikke være behov for lermembran i de egnede områder på kortet".

Som tidligere nævnt anbefaler AU, at kortet anvendes som et screeningsværktøj, da der er en del usikkerheder forbundet med udpegningerne.

Skulle høringsvaret give anledning til spørgsmål – behov for uddybning – er I meget velkomne til at kontakte Rasmus Bonderup Pedersen, Limfjordssekretariatet, rasmus.bonderup@aalborg.dk eller på telefon 25 20 24 49.

Att. Landbrugsstyrelsen

RÅDHUSET, PLAN OG MILJØ
ØSTERGADE 13
7600 STRUER

Høringssvar til udkast til bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder.

§3 beskyttet natur i naturbeskyttelsesloven

1. Det fremgår af vejledningen, at man undtagelsesvis kan få dispensation til minivådområder i §3 beskyttet natur.

Struer kommune vurderer ikke, at der er lovhjemmel til dette. Eller at der skulle være dannet præcedens til dette jfr. nuværende retspraksis. Specielt ikke når minivådområder jfr. naturbeskyttelsesloven er fritaget for beskyttelse, samt må nedlægges efter 10 år.

Det bør endvidere afklares juridisk om arealet for minivådområdet ved nedlæggelsen vil være undtaget §3 beskyttelse jfr. naturbeskyttelseslovens regler vedr. "Aftaler om særlige driftsformer". Hvis dette er muligt, åbner ordningen for, at man kan tage §3 arealer ud af beskyttelsen og tilmed have mulighed for fremadrettet at få grundbetaling til arealet. Hvilket gør det ekstra attraktivt. Dvs. at ordninger potentielt set kan fremme nedlæggelsen af naturområder i Danmark med et 100% finansieret offentligt tilskud.

Naturlige rørlagte vandløb

Det bør præciseres, at der er forskel på dræn og naturlige vandløb der er rørlagte. Det kan suppleres i afsnit 1.8.1.

Vandrammedirektivet

Det fremgår af afsnit 1.2 at minivådområder bidrager til implementering af EU-vandrammedirektivet.

Det bør suppleres med at det gælder primært for at sikre målsætningen for vores marine områder. Samt mindre afledte positive konsekvenser for søer, såfremt disse findes nedstrøms i vandløbssystemet. Men forkerte anlagte anlæg kan have væsentlige negative konsekvenser for målsatte vandløb, hvilket kræver, at der er udførlig kontrol med, at man overholder kravene i bekendtgørelsen.

Invasive arter og fiskesygdomme

Udplantning af tilfældigt plantemateriale kan skabe unødigt og ulovlig spredning af invasive arter (vandremusling, signalkrebs, vandpest mfl) og fiskesygdomme mellem forskellige vandløbssystemer. Dette kan endvidere have betydning for ferskvandsdambrugserhvervet.

Bekendtgørelsens afsnit vedr. udplantning bør godkendes af Fødevarestyrelsen i forhold til potentialet for spredning af fiskesygdomme mellem vandløbssystemer.

https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Fisk_sundhedsstatus_og_flytning.aspx

Ordningen kan desuden medføre, at der tilføres vandplanter til områder, som ikke er en del af deres naturlige udbredelsesområde.

Der opfordres til, at vandløbsplanter enten indfinder sig naturligt eller kommer fra kontrollerede anlæg. Sidstnævnte skal kun sælge planter godkendt til vandplanternes naturlige udbredelsesområde.

Til: Landbrugsstyrelsen
Att: euogerhverv@lbst.dk

25. marts 2021

Høringssvar fra Skive Kommunen til J.nr. 20-23314-000042

Høringssvar til Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder.

Landbrugsstyrelsen har sendt følgende udkast i høring med svarfrist den 26. marts 2021:

- Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder.
- Vejledning til ovennævnte bekendtgørelse.

Skive Kommune har følgende høringssvar:

- 1) I 2021 er der nye ændringer til ordningen siden sidste år jf. afsnit 1.1. i Vejledningen. Herunder at det igen bliver muligt at placere et minivådområde på et op til 10 % areal, der er betegnet som ikke egnet. Dette fremgår ligeledes i § 6, pkt. 1, i Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder. I afsnit 1.10.1 i Vejledningen fremgår det ligeledes, at kommunen kan meddele dispensation fra beskyttelsen i naturbeskyttelsesloven kapitel 2 i forbindelse med etablering af minivådområder i sådanne beskyttede områder.

Skive Kommune finder det meget uheldigt og uhensigtsmæssigt, at ordningen på denne måde åbner op for, at der kan ansøges om at inddrage arealer, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven. Dette er i direkte strid med naturbeskyttelseslovens bestemmelser og kommunerne har ikke hjemmel i lovgivningen til at til at meddele dispensation fra beskyttelsen til at etablere et minivådområde. Derfor finder Skive Kommune, at Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder samt Vejledningen til samme bekendtgørelse bør sætte dette som et kriterie, og at tilsagnet således er afhængigt af, at minivådområdet ikke etableres i områder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven.

- 2) I afsnit 9.2.3 i Vejledningen omhandlende kompensation for udtagning af arealer til minivådområder fremgår det, at der ydes engangskompensation for den 10-årige periode, hvor der udtages Naturarealer/andet på 3000 kr. pr. ha projektareal i arealkompensation og 12.000 kr. pr. ha projektareal i vedligeholdskompensation.

Skive Kommune finder det meget uheldigt, at ordningen her understøtter, mod betaling, at udtage naturarealer til etablering af minivådområder. Dette finder Skive Kommune er et incitament til at placere minivådområdet i beskyttet natur frem for på arealer i omdrift. Skive Kommune opfordrer således til, at "Naturarealer" fjernes fra denne sætning eller at denne engangskompensation helt bortfalder.

- 3) I § 8, pkt. 6, stk. 3, i Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder fremgår det, at tilsagn om tilskud ikke kan gives, hvis minivådområdet drænopland og projektareal er omfattet af oplandet til vådområder og lavbundsområder under en anden tilskudsordning fra Landbrugsstyrelsen eller anden offentlig myndighed, såfremt minivådområdet forventes at forringe effekten af vådområdeprojektet eller lavbundsprojektet.

Skive Kommune vil gerne understrege, at en vurdering af om et minivådområde forventes at forringe effekten af et vådområdeprojekt eller et lavbundsprojekt ikke kan foretages af kommunen. Denne vurdering bør således foretages hos Landbrugsstyrelsen i forbindelse med, at der meddeles tilsagn til et minivådområde.

Skive Kommune vil ligeledes gerne have tydelige retningslinjerne om, hvornår der er tale om, at et minivådområde skal fravælges af hensyn til et vådområde/lavbundsprojekt. Skal der være igangsat en forundersøgelse, skal udpegningskorten blot fremgå af kommuneplanen, eller skal de topografiske eller jordbundsmæssige forhold blot indikerer et potentielt projektområde?

- 4) I afsnit 2.1 under "Udpegningskort til placering af minivådområder" fremgår det, at der som noget nyt er sammenhængende arealer på mere end 3 ha uden for ådale med kulstofrig jord (>12 % C), som er udtaget af ordningen.

Skive Kommune vil gerne gøre opmærksom på, at man ifølge Klima-Lavbundsordningen kan ansøge om projekter, med et kulstofindhold på > 6 %. Derfor undrer det, at det ikke er grænsen på > 6 % kulstofrig jord som er fremført på udpegningskortet, frem for > 12 % kulstofrig jord, såfremt arealet ligger i tilknytning til et areal på 10 ha eller derover med et kulstofindhold på > 6 %.

- 5) I afsnit 7.3 under "Etablering af plantedække på lavvandede zoner" fremgår det, at udplantningsmaterialet kan være høstet i vandhul, mose eller vandløb. Ligeledes fremgår det, at ved høst af plantemateriale i naturen, skal ansøger sikre de nødvendige tilladelser til dette.

Skive Kommune vil gerne understrege vigtigheden af, at Vejledningen ikke opfordrer tilsagnshaver til, at man kan gå ud i søer, moser og vandløb og høste plantemateriale til sit minivådområde. Skive Kommune opfordrer til, at Vejledningen kun oplyser, at plantemateriale enten indfinder sig på naturligvis i minivådområdet eller rekvireres fra opdyrkning i tekniske anlæg. Vejledning bør derudover oplyse, som det allerede fremgår, at tilsagnshaver skal sikre de nødvendige tilladelser hos sin kommune om, ved ønske om høst af plantemateriale i naturen. Dette kan omfatte flere lovgivninger at høste plantemateriale i naturen, herunder naturbeskyttelsesloven og vandløbsloven.

Endelig vil Skive Kommune gerne understrege vigtigheden af, at der ved flytning af plantemateriale fra ét vandløbssystem til et andet er risiko for at sprede sygdomme og invasive arter. Derfor bør det stille som kriterie, at plantemateriale kun må indsamles fra opstrømsliggende strækninger i samme vandløbssystemet, dvs. opstrøms det punkt, hvor minivådområdet udmunder i vandløbssystemet.

- 6) I afsnit 7.3 under "Etablering af plantedække på lavvandede zoner" fremgår det ligeledes, at der ved indkøb af plantemateriale anbefales, at ansøger undgår introduktion og spredning af invasive ikke-hjemmehørende arter.

Skive Kommune vurderer, at det er meget uheldigt, at Vejledningen kun anbefaler, at tilsagnshaver undgår introduktion og spredning af invasive ikke-hjemmehørende arter. Skive Kommune anbefaler, at Vejledningen i stedet laver et kriterie for, at man ikke må anvende og

udsætte både ikke-hjemmehørende arter og invasive ikke-hjemmehørende arter samt at Vejledningens anbefalinger lever op til gældende lovgivning på området, og herunder oplyser, at introduktion og spredning af invasive arter er i direkte strid med gældende lovgivning på området jf. Bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter på EU-listen og om en national liste med handelsforbud m.v. over for invasive arter, ligesom "EU-forordningen om invasive arter" har indført et fuldstændigt forbud mod at indføre, sælge, dyrke, anvende, udslippe osv. invasive ikke-hjemmehørende arter. Minivådområderne har direkte afløb til vandløb og fjordsystemer og arter der udsættes i minivådområdet vil derfor hurtigt sprede sig til de nedstrømsliggende naturområder, ligesom arter nemt vil kunne sprede sig til nærliggende naturområder.

- 7) I Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder af § 11, pkt. 11, fremgår det under "Forpligtigelser", at tilsagnshaver er forpligtiget til, at projektet ikke udsættes for væsentlig ændring, der berører dets art, mål eller gennemførelsesvilkår i 10 år fra datoen for slutudbetaling. I vejledningen til samme bekendtgørelse, fremgår det, at tilsagnshaver er forpligtiget til at oprette minivådområdet i minimum 10 år.

Skive Kommune finder det ikke hensigtsmæssigt, at tilsagnshaver kun er forpligtiget til at opretholde minivådområdet i 10 år. Tilsagnshaver kan derved uden nogen risiko eller udgifter frit omlægge minivådområdet tilbage til landbrugsjord igen. Herefter vil den kvælstofpulje, som staten allerede har betalt for at fjerne én gang, igen komme i spil i kvælstofregnskabet og kvælstofudledningen til recipienterne vil derfor reelt set ikke blive reduceret, idet en tiårig periode uden kvælstof i recipienten ikke vil have nogen effekt for recipientens målopfyldelse på lang sigt.

Skive Kommune vil desuden gøre opmærksom på, at det er en forudsætning for at nedlægge et minivådområde, at der kan meddeles en tilladelse efter vandløbslovens bestemmelser om regulering af vandløb. Her skal vandløbsmyndigheden både vurdere de afvandingsmæssige og miljømæssige konsekvenser. Endvidere kan nedlæggelse af et minivådområde kræve en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, såfremt nedlæggelsen vil medføre en tilstandsændring af et nedstrøms beliggende § 3-vandløb.

- 8) I afsnit 12.4.1 fremgår det under "Rørarbejde", at det anbefales, at der etableres et overløbsrør, der kan anvendes som nødudløb i tilfælde af, at udløbsrøret stoppet til og at nødudløbet skal placeres over udløbsrøret.

Skive Kommune vil gerne gøre opmærksom på, at dette, i situationer med høj vandstand i minivådområdet, kan øge belastningen på de for minivådområdets nedstrømsliggende drænsystemer. Derfor vurderer Skive Kommune at der ikke anlægges nødudløb. Skive Kommune anbefaler at, udløbsrøret anlægges som et dykket afløb, således at tilstopning undgås, som det ligeledes fremgår af vejledningen.

- 9) I bilag 3 i Bekendtgørelse om tilskud til projekter om etablering af konstruerede minivådområder og i Vejledningens afsnit 12.4.6 fremgår det, at brinkerne på sedimentationsbassinet og vådområdet, herunder volden og den skrånende kant ned til vandoverfladen skal tilsås med græs for at undgå jorderosion.

Skive Kommune vil gerne understrege muligheden for, at den naturlige flora får lov at indfinde sig, frem for at brinkarealerne tilsås. Herved undgås, at ikke hjemmehørende arter spreder sig til nedstrømsliggende vandløbsstrækninger og naturområder i tilknytning til minivådområdet. Såfremt arealet skal tilsås, vil Skive Kommune gerne opfordre til, at det stilles som et kriterie,

at arealerne tilsås med hjemmehørende arter. Det kan her tilføjes, at brinkerne hurtigt vil vokse til med den naturlige hjemmehørende flora, hvis de får lov at stå urørte hen afhængig af jordbundstype.

Fra: flemmingengtoft@gmail.com [<mailto:flemmingengtoft@gmail.com>]

Sendt: 16. marts 2021 10:07

Til: [REDACTED]

Emne: SV: Landdistriktsudvalget - Høring af prioriteringskriterier for støtteordning

Fra: [REDACTED]

Tak for det tilsendte materiale, Friluftsrådet vil også anbefale at der ved prioritering af minivådområder tilstræbes så store områder som muligt, hvilket vil give den bedste effekt.

Med venlig hilsen

Flemming Larsen

Friluftsrådet